

Asia: VN/22774/2023

Lausuntopyyntö hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuslain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Vantaan kaupunki antaa lausunnon Opetus- ja kulttuuriministeriön pyynnöstä luonnokseen hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuslain muuttamisesta. Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi varhaiskasvatuksen tietovarantoa koskevaa sääntelyä siten, että kuntien ja kuntayhtymien olisi tallennettava tietovarantoon varhaiskasvatuksessa annettavan tuen ja tukipalveluiden hallintopäätösten lukumäärät. Tämän hallituksen esityksen mukaan kunnan tai kuntayhtymän tulisi tallentaa ikäryhmittäin lukumäärätiedot hallintopäätösten määristä, joiden perusteella lapsi saa varhaiskasvatuksessa tehostettua tai erityistä tukea taikka yleisen tuen tukipalveluita. Tiedot tallennettaisiin erikseen alle 3-vuotiaiden, 3-4-vuotiaiden, 5-vuotiaiden ja 6-vuotiaiden osalta. Tiedonkeruu kattaisi kaikki Manner-Suomen kunnat ja yksityiset palveluntuottajat. Esityksen tavoitteena on parantaa varhaiskasvatusta koskevaa tietopohjaa, kun varhaiskasvatuksen tietovarannosta olisi saatavilla määrällistä tietoa kuntien ja kuntayhtymien tekemistä hallintopäätöksistä varhaiskasvatuksen tukeen ja eri tukimuotoihin liittyen.

Vantaan kaupungin lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuslain muuttamisesta

Alustus: Lapsen oikeutta saada tarvitsemaansa tukea varhaiskasvatuksessa vahvistettiin 1.8.2022 voimaantulleella lakimuutoksella 1183/2021. Lakimuutoksen yhteydessä eduskunta edellytti (EV 195/2021), että lapsen tuen toteutumista ja resursointia varhaiskasvatuksessa seurataan. Vantaan kaupunki pitää tarkoituksenmukaisena, että Varda -tietovarantoa kehitetään tuen tilastointia tukevaksi siten, että tarvittavat tuen tiedot voidaan tallentaa ja raportoida jatkossa vuositilastoissa muiden varhaiskasvatuksesta tilastoitavien asioiden tapaan. Tukeen liittyvällä tiedonkeruulla on positiivinen vaikutus tiedolla johtamiseen ja päätöksentekoon niin valtakunnan kuin kunnan tasolla, jolla voidaan edistää ja kehittää lasten yhdenvertaisen oikeuden toteutumista tukea koskien.

Lain voimaantulo: Hallituksen esityksen mukaan laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2024. Vantaan kaupunki toivoo, että tiedonkeruu otetaan käyttöön aikaisintaan elokuussa 2024, sillä tiedonkeruu vaatii kunnilta resursointia, sekä muutoksia järjestelmiin ja prosesseihin.

Kerättävät tiedot: Vantaan kaupunki pitää tärkeänä, että tässä hallituksen esityksessä esitetyn lakimuutoksen myötä saataisiin valtakunnallista tilastotietoa varhaiskasvatuksessa annettavan tuen ja tukipalveluiden päätösten lukumääristä ikäryhmittäin. Vantaan kaupunki esittää, että tiedonkeruussa eritellään tarkasti, mitä tietoa halutaan: onko kyseessä vain päätösten määrä, vai tarvitaanko tietoja päätetyistä tuen muodoistakin, koskeeko myös esiopetusta täydentävässä varhaiskasvatuksessa olevien lasten tietoja. Vantaan kaupunki esittää, että tiedonkeruussa kerätään ja tilastoidaan jokainen ikäryhmä erikseen ja lisäksi taustamuuttujina tulisi huomioida myös sukupuoli ja äidinkieli. Vantaan kaupunki pitää tärkeänä, että varhaiskasvatuksen tukeen kytkeytyvien hallintopäätösten määrien lisäksi seurataan myös kuntien lapsen tukeen liittyvää resursointia.

Muutokset Vardaan ja kunnan järjestelmiin: Miten Vardaan tallennetaan lukumääriä? Tällä hetkellä järjestelmään on mennyt vain lapsikohtaiset tiedot, eikä määrällistä koontitietoa. Vantaan kaupunki kiinnittää lausunnossaan huomiota siihen, että esitetyssä lakiluonnoksessa ehdotetaan muutettavaksi varhaiskasvatuslain 13 luvun varhaiskasvatuksen tietovarantoa koskevaa sääntelyä. Kuntien ja kuntayhtymien olisi tallennettava tietovarantoon tekemiensä varhaiskasvatuksessa annettavan tuen ja tukipalveluiden hallintopäätösten lukumäärät. Lapsikohtainen tieto kulkee varhaiskasvatuksen asiakasjärjestelmästä Vardaan. Järjestelmissä ei nykyisellään ole lakimuutoksessa esitettyä koontitietoa päätösten määrästä. Varhaiskasvatuksen järjestäjien tulee laatia vaikutusten arviointi järjestelmien käyttöön liittyen. Järjestelmätoimittajien tulee muuttaa asiakasjärjestelmien toimintalogiikkaa, jotta lakimuutoksessa esitetty koontitieto on mahdollista toimittaa Vardaan. Vantaan kaupunki ehdottaa, että tiedot otettaisiin lapsikohtaisista tiedoista ja yhteenveto tehtäisiin Varda-tiedoista (vrt. nykyisellään raportit -toiminnallisuus Vardassa).

Kunnissa on erilaisia järjestelmiä käytössä ja ne vaihtuvat, mikä vaikuttaa tiedon tasalaatuisuuteen ja oikea-aikaisuuteen. Miten varmistetaan, että järjestelmiin tehtävät muutokset tulevat tasalaatuisesti eri järjestelmistä ja saatava tieto on yhteismitallista, kun tiedon toimituslogiikka muuttuu.

Tiedonkeruuajankohdat: Tieto hallintopäätösten määrästä olisi tallennettava kaksi kertaa vuodessa. Hallintopäätösten määrä ajalta 1.1. — 30.6. tallennettaisiin 31.8. mennessä ja hallintopäätösten määrä ajalta 1.7. — 31.12. tallennettaisiin 31.1. mennessä. Tämä tallennusfrekvenssi olisi tarkoituksenmukainen muun muassa tiedon tallentajien työmäärän näkökulmasta. Vantaan kaupunki pyytää ottamaan huomioon, että samasta lapsesta voi tulla kahden eri päätöksen tieto, jos tarkastelujakson aikana lapsen päätöstä on tarkastettu ja muutettu esim. erityisestä tehostettuun tukeen.

Taloudelliset vaikutukset: Varhaiskasvatustoimijalle ehdotetusta muutoksesta ei arvioida syntyvän merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Varhaiskasvatuksen tuen tietojen tallentaminen on mahdollista toteuttaa niin, että varhaiskasvatustoimija valitsee, tallentaako tiedot käyttöliittymällä vai oman järjestelmäintegraationsa avulla. Tähän asti varhaiskasvatuksen järjestäjä on voinut valita, viekö tiedot käyttöliittymän avulla vai integraation avulla. Vantaan kaupunki haluaa täsmennettäväksi, onko tässä tarkoitus muuttaa tietojen tallennuslogiikkaa siten, että näiden tietojen osalta varhaiskasvatuksen järjestäjä voi valita, kummalla tavalla tiedot toimitetaan? Vantaan kaupunki

kiinnittää huomiota siihen, etteivät tämänkaltaiset muutokset ole järjestelmätoimittajien näkökulmasta vähäisiä, eikä niiden aiheuttamaa työmäärää ja -aikaa voi vähätellä. Lisäksi tarvittavien muutosten tekeminen järjestelmiin maksaa. Organisaation koko vaikuttaa muutosten tekemiseen ja tietojen tallentamiseen tarvittavan henkilötyövoiman määrään. Muutoksen maksajana on varhaiskasvatuksen järjestäjä, jolloin kustannus on pois muusta toiminnasta.

Vardaan tallennetaan jo nyt summatasoista tietoa esimerkiksi vuokratusta henkilöstöstä. Tieto vuokratyövoimasta ei tule kuntien järjestelmästä, vaan summatason tieto tulee eri järjestelmästä (isoilla kunnilla Seure toimittaa itsenäisesti tiedon Vardaan).

Ehdotettu tuen hallintopäätösten lukumäärätietojen tallentaminen toisi varhaiskasvatuksen järjestäjille vähäisen työmäärälisäyksen, sillä varhaiskasvatustoimijat seuraavat hallintopäätösten määrää myös omia tehtäviään varten. Jos tieto siirretään käyttöliittymällä, toimenpide vie aikaa.

Lopuksi: Vantaan kaupunki pitää tärkeänä, että varhaiskasvatuksen tukea koskevan valtakunnallisesti kerättävän tilastotiedon avulla voidaan tunnistaa lapsen tukea koskevan sääntelyn muutostarpeita ja parantaa lainsäädäntöä turvaten yhtenäisempi ja ehyempi tuen polku varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja perusopetukseen, koskien mm. tuen tasoja, niiden tarpeellisuutta ja erilaisten kriteeristöjen muodostumista ja siten lapsen saaman tuen monimutkaistumista, tuen muotojen kohdentumista ja tuen vaikuttavuuden arvioinnin merkitystä, tarvittavien asiakirjojen ja päätösten määrää, sekä varhaiskasvatuksen järjestämisen periaatepohjana inklusion tarkempaa määrittelyä ja toteuttamista.

Vihavainen Anni
0124610-9